Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (šestého senátu)

2. října 2014 *

„REACH — Poplatek za registraci látky — Snížení přiznané mikropodnikům a malým a středním podnikům — Chyba v prohlášení o velikosti podniku — Rozhodnutí ukládající správní poplatek — Proporcionalita“

Ve věci T-177/12,

Spraylat GmbH, se sídlem v Cáchách (Německo), zastoupená K. Fischerem, advokátem,

žalobkyně,

proti

Evropské agentuře pro chemické látky (ECHA), zastoupené M. Heikkilä, A. Iber a C. Schultheissem, jako zmocněnci, ve spolupráci s M. Kuschewsky, advokátkou,

žalované,

podporované

Evropskou komisí, původně zastoupenou D. Düsterhausem a E. Manhaevem, poté B. Eggers a E. Manhaevem, jako zmocněnci,

vedlejší účastnicí,

jejímž předmětem je návrh na zrušení faktury č. 10030371 vystavené ECHA dne 21. února 2012, kterou se stanoví výše správního poplatku uloženého žalobkyni, a podpůrně návrh na zrušení rozhodnutí ECHA SME (2012) 1445 ze dne 15. února 2012, v němž bylo konstatováno, že žalobkyně nesplnila podmínky k tomu, aby jí bylo přiznáno snížení poplatku pro malé podniky, a jímž jí bylo uloženo uhrazení správního poplatku,

TRIBUNÁL (šestý senát),

ve složení S. Frimodt Nielsen, předseda, F. Dehousse (zpravodaj) a A. M. Collins, soudci,

vedoucí soudní kanceláře: J. Palacio González, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 14. května 2014,

vydává tento

* Jednací jazyk: němčina.

Rozsudek

Skutečnosti předcházející sporu

1 Dne 29. listopadu 2010 nechala společnost Spraylat Boya Sanayi ve Ticaret Sirketi (dále jen „Spraylat Boye“) se sídlem v Turecku zaregistrovat látku na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení Komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnic Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Úř. věst. L 396, s. 1).

2 Pro účely registrace dotyčné látky byla Spraylat Boye zastoupena žalobkyní, Spraylat GmbH, podle ustanovení článku 8 nařízení č. 1907/2006. V průběhu registračního řízení žalobkyně uvedla, že Spraylat Boye představuje „malý“ podnik ve smyslu doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků a malých a středních podniků (Úř. věst. L 124, s. 36). Na základě tohoto prohlášení jí byla poskytnuta výhoda spočívající ve snížení poplatku z veškerých žádostí o registraci podle čl. 6 odst. 4 nařízení č. 1907/2006. V souladu s čl. 74 odst. 1 tohoto nařízení byl zmíněný poplatek vymezen v nařízení Komise (ES) č. 340/2008 ze dne 16. dubna 2008 o poplatcích a platbách Evropské agentuře pro chemické látky podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 (Úř. věst. L 107, s. 6). V příloze I nařízení č. 340/2008 je uvedena výše poplatků splatných při podání žádosti o registraci podle článku 6 nařízení č. 1907/2006, jakož i snížení přiznané mikropodnikům a malým a středním podnikům. Kromě toho Evropská agentura pro chemické látky (ECHA) vybírá podle čl. 13 odst. 4 nařízení č. 340/2008 plný poplatek, jakož i poplatek správní, nemůže-li fyzická či právnická osoba uplatňující nárok na snížení nebo prominutí poplatku prokázat, že má na takovéto snížení nebo prominutí nárok. V tomto ohledu přijala správní rada ECHA dne 12. listopadu 2010 rozhodnutí MB/D/29/2010 o klasifikaci služeb, za něž se vybírají poplatky. V článku 2 a tabulce 1 tohoto rozhodnutí se uvádí, že správní poplatek stanovený v čl. 13 odst. 4 nařízení č. 340/2008 činí 20 700 eur pro velké podniky, 14 500 eur pro střední podniky, 8 300 eur pro malé podniky a 2 070 eur pro mikropodniky.

3 Dne 1. prosince 2010 uhradila žalobkyně fakturu č. 10024214 vystavenou ECHA znějící na částku 480 eur. Podle přílohy I nařízení č. 340/2008 ve znění platném v rozhodné době odpovídala tato částka poplatku uhrazovanému malým podnikem – v rámci společného předložení – z látek v množství od 1 do 10 tun.

4 Dne 27. září 2011 vybrala ECHA žalobkyni do vzorku podniků sloužícího k prověření jejich prohlášení jakožto malých nebo středních podniků. V tomto rámci byla žalobkyně vyzvána, aby předložila některé dokumenty.

5 Žalobkyně po výměně dokladů a e-mailů mezi ní a ECHA uznala, že bylo její původní prohlášení jakožto prohlášení malého podniku nesprávné a že vzhledem k relevantním kritériím a vlastním ověřením měla Spraylat Boye deklarovat jakožto velký podnik. Žalobkyně kromě toho uvedla, že je ochotna uhradit poplatek stanovený pro velké podniky.

6 Dne 15. února 2012 zaslala ECHA žalobkyni rozhodnutí SME (2012) 1445 (dále jen „napadené rozhodnutí“). V tomto rozhodnutí žalobkyni informovala, že Spraylat Boye musí být považována za velký podnik, a že jí zašle fakturu k uhrazení rozdílu mezi původně zaplaceným poplatkem a konečnou výší poplatku, jakož i fakturu k uhrazení odpovídajícího správního poplatku.

7 Dne 21. února 2012 vystavila ECHA fakturu č. 10030371 na částku 20 700 eur k uhrazení správního poplatku (dále jen „napadená faktura“).

8 Dne 7. března 2012 vystavila ECHA fakturu č. 10030369 na částku 720 eur k uhrazení rozdílu mezi poplatkem původně zaplaceným žalobkyní a konečným poplatkem, tj. částkou 1 200 eur.

Řízení a návrhová žádání účastníků řízení

9 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 20. dubna 2012 podala žalobkyně projednávanou žalobu.

10 Rozhodnutím předsedy Tribunálu ze dne 15. května 2012 byla věc přidělena pátému senátu.

11 Usnesením předsedy pátého senátu Tribunálu ze dne 4. září 2012 bylo Komisi po vyslechnutí účastníků řízení povoleno vedlejší účastenství na podporu návrhových žádání ECHA.

12 Rozhodnutím předsedy Tribunálu ze dne 25. ledna 2013 byla projednávaná věc nově přidělena druhému senátu a novému soudci zpravodaji.

13 Jelikož se změnilo složení senátů Tribunálu, byl soudce zpravodaj přidělen k šestému senátu, kterému tudíž byla přidělena projednávaná věc.

14 Na základě zprávy soudce zpravodaje Tribunál (šestý senát) rozhodl o zahájení ústní části řízení.

15 Dne 2. dubna 2014 Tribunál v rámci organizačních procesních opatření stanovených v článku 64 jednacího řádu Tribunálu vyzval ECHA k odpovědi na některé argumenty uvedené žalobkyní v replice. ECHA žádosti ve stanovených lhůtách vyhověla.

16 Řeči účastníků řízení a jejich odpovědi na otázky Tribunálu byly vyslechnuty na jednání konaném dne 14. května 2014.

17 Žalobkyně navrhuje, aby Tribunál:

— zrušil napadenou fakturu,

— podpůrně zrušil napadené rozhodnutí,

— uložil ECHA náhradu nákladů řízení.

18 ECHA navrhuje, aby Tribunál:

— zamítl žalobu a potvrdil napadené rozhodnutí;

— uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

19 Komise navrhuje, aby Tribunál žalobu zamítl.

Právní otázky

20 Žalobkyně se na podporu své žaloby dovolává pěti žalobních důvodů. První žalobní důvod vychází z porušení nařízení č. 1907/2006 a č. 340/2008. Druhý žalobní důvod vychází z porušení zásady proporcionality. Ve svém třetím žalobním důvodu žalobkyně uplatňuje porušení zásady rovného zacházení. Svým čtvrtým žalobním důvodem se žalobkyně dovolává porušení zásad právní jistoty a řádné správy. Pátý žalobní důvod vychází z protiprávního přenesení pravomocí na ECHA.

21 Úvodem je třeba uvést, že žalobkyně ve svých návrhových žádáních požaduje zrušení napadeného rozhodnutí a napadené faktury. Jelikož v napadeném rozhodnutí nebyly uvedeny veškeré podstatné skutečnosti týkající se povinností žalobkyně, zejména pak výše správního poplatku, představuje napadená faktura v projednávané věci dokument, jímž ECHA podrobně stanovila výši pohledávek vůči žalobkyni. Napadená faktura je tedy dokumentem, který nepříznivě zasahuje do právního postavení žalobkyně, a proto může rovněž tvořit předmět žaloby na neplatnost podané k Tribunálu (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 8. března 2012, Octapharma Pharmazeutika v. EMA, T-573/10, EU:T:2012:114, bod 45).

22 Na úvod je třeba rovněž uvést, že ve světle argumentů uplatňovaných v rámci prvního až čtvrtého žalobního důvodu žalobkyně ve skutečnosti vznáší námitku protiprávnosti rozhodnutí MB/D/29/2010, což potvrdila na jednání. Navíc ECHA a Komise na jednání uvedly, že argumenty žalobkyně pochopily v tomto smyslu, což bylo zaprotokolováno. Písemnosti ECHA kromě toho prokazují, že zaujala stanovisko k argumentům vzneseným v tomto ohledu žalobkyní.

23 Je třeba připomenout, že podle článku 277 SFEU, „[d]otýká-li se spor aktu s obecnou působností přijatého orgánem, institucí nebo jiným subjektem Unie, může se každá strana, i když lhůta stanovená v čl. 263 šestém pododstavci uplynula, domáhat z důvodů stanovených v čl. 263 druhém pododstavci před [unijním soudem] nepoužitelnosti tohoto aktu“.

24 Podle ustálené judikatury článek 277 SFEU vyjadřuje obecnou zásadu zajišťující každému účastníku řízení právo napadnout za účelem zrušení aktu, který se jej bezprostředně a osobně dotýká, platnost dřívějších aktů unijních orgánů, které představují právní základ napadeného aktu, jestliže tento účastník řízení neměl podle článku 263 SFEU právo podat přímou žalobu proti těmto aktům, jejichž následky tak nese, aniž měl možnost požadovat jejich zrušení (viz rozsudek ze dne 11. prosince 2012, Sina Bank v. Rada, T-15/11, Sb. rozh. EU:T:2012:661, bod 43 a citovaná judikatura).

25 Námitku protiprávnosti uvedenou v článku 277 SFEU je třeba vykládat extenzivně v tom smyslu, že zahrnuje všechny obecně závazné akty (rozsudek ze dne 26. října 1993, Reinarz v. Komise, T-6/92 a T-52/92, Sb. rozh. EU:T:1993:89, bod 56). Musí se vztahovat též na akty, které sice formálně nepředstavují právní základ napadeného aktu, ale mají k němu přímou právní vazbu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. prosince 2006, FNCBV a další v. Komise, T-217/03 a T-245/03, Sb. rozh. EU:T:2006:391, bod 250 a citovaná judikatura).

26 V projednávané věci je rozhodnutí MB/D/29/2010 aktem s obecnou působností, neboť se vztahuje na objektivně určené situace a má právní účinky vůči obecně a abstraktně vymezeným kategoriím osob (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 4. června 2012, Eurofer v. Komise, T-381/11, Sb. rozh. EU:T:2012:273, bod 29), v čemž se účastníci řízení na jednání shodli.

27 Navíc má rozhodnutí MB/D/29/2010 přímou právní vazbu k napadenému rozhodnutí a napadené faktuře, neboť ve své příloze I stanoví výši správního poplatku použitelného v závislosti na velikosti podniku.

28 Konečně neexistuje důvod k domněnce, že by žalobkyně měla právo podat ve smyslu článku 263 SFEU přímou žalobu proti rozhodnutí MB/D/29/2010, což ostatně účastníci řízení netvrdili.

29 Z toho vyplývá, že žalobkyně může incidenčně zpochybnit legalitu rozhodnutí MB/D/29/2010.

30 Tribunál považuje za účelné přezkoumat nejprve druhý žalobní důvod vycházející z porušení zásady proporcionality, v rozsahu, v němž vznáší námitku protiprávnosti rozhodnutí MB/D/29/2010.

31 Žalobkyně má za to, že správní poplatek ve výši 20 700 eur není úměrný službě, již ECHA poskytuje. Určení tohoto poplatku porušuje zásadu proporcionality. Na jednání žalobkyně rovněž uvedla, že posouzení porušení zásady proporcionality musí být provedeno s přihlédnutím k její situaci a že

existuje propastný rozdíl mezi poplatkem ve výši 1 000 nebo 2 000 eur a částkou převyšující 20 000 eur, kterou představuje správní poplatek. Navíc žalobkyně v podstatě uvedla, že jejím zájmem nebylo poskytnout ECHA nepravdivé informace s cílem ušetřit na poplatku částku v řádu stovek eur.

32 ECHA s poukazem na názor žalobkyně, že správní poplatek stanovený v článku 2 a v tabulce 1 rozhodnutí MB/D/29/2010 porušuje zásadu proporcionality, tvrdí, že zmíněný administrativní poplatek je s to zajistit pokrytí nákladů, které vznikly při kontrole prohlášení malých a středních podniků, avšak tento cíl nepřesahuje. Dále ECHA na jednání uvedla, že výše poplatku činila v průměru 20 000 eur. Rozdíl oproti výši správního poplatku není tudíž natolik výrazný. ECHA rovněž upřesnila, že správní poplatek měl zajistit, aby podniky registrující látky předkládaly přesné informace. Výše správního poplatku by neměla vést k situaci, kdy budou podniky motivovány k poskytování nepravdivých informací.

33 Z ustálené judikatury vyplývá, že zásada proporcionality tvoří součást obecných zásad práva Evropské unie a vyžaduje, aby prostředky zavedené ustanovením unijního práva byly způsobilé k uskutečnění legitimních cílů sledovaných dotyčnou právní úpravou a nepřekračovaly meze toho, co je k dosažení těchto cílů nezbytné (rozsudek ze dne 8. června 2010, Vodafone a další, C-58/08, Sb. rozh. EU:C:2010:321, bod 51). Má-li mimoto původce napadeného aktu širokou posuzovací pravomoc, může být legalita takového opatření dotčena pouze zjevně nepřiměřeným charakterem přijatého opatření ve vztahu ke sledovanému cíli (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. září 2010, Usha Martin v. Rada a Komise, T-119/06, Sb. rozh. EU:T:2010:369, bod 45 a citovaná judikatura).

34 V projednávané věci se v bodě 11 odůvodnění nařízení č. 340/2008 uvádí, že „[p]ředložení nesprávných informací by se mělo zabránit prostřednictvím uložení administrativního poplatku ze strany agentury a v případě potřeby i odrazující finanční sankce ze strany členských států“. Z uvedeného bodu odůvodnění vyplývá, že uložení správního poplatku přispívá k dosažení cíle odradit podniky od předkládání nepravdivých informací. Naproti tomu z tohoto bodu odůvodnění rovněž vyplývá, že správní poplatek nelze považovat za pokutu.

35 Tento výklad cílů nařízení č. 340/2008 potvrzují i přípravné práce pro přijetí rozhodnutí MB/D/29/2010. V důvodové zprávě návrhu rozhodnutí předloženého správní radě ECHA pro její zasedání konané ve dnech 22. a 23. června 2010 se například uvádí, že správní poplatek „nemá povahu pokuty“. Uložení této pokuty spadá do pravomoci členských států a pokuta může být „výrazně vyšší než finanční výhoda získaná předložením nepravdivých informací“.

36 Vzhledem k těmto skutečnostem je třeba konstatovat, aniž by bylo v rámci projednávané věci nezbytné určit, zda může ECHA přenést veškeré náklady na přezkum pouze na podniky, které nesprávně informovaly o své velikosti, nebo zda měla ECHA v rámci stanovení správního poplatku diskreční pravomoc, že výše správního poplatku uloženého žalobkyni v projednávané věci je zjevně nepřiměřená ve vztahu k cíli sledovanému právní úpravou.

37 Ze skutečností obsažených ve spisu totiž vyplývá, že podle dodatečné faktury č. 10030369 adresované žalobkyni 7. března 2012 činí konečný poplatek, jejž má uhradit, 1 200 eur. Z dodatečné faktury rovněž vyplývá, že nesprávné prohlášení žalobkyně týkající se její velikosti jí umožnilo, aby se vyhnula uhrazení částky 720 eur jakožto poplatku, který měl být odveden ECHA.

38 Částka 20 700 eur odpovídající správnímu poplatku, jejíž uhrazení bylo uloženo žalobkyni, byla tedy v projednávané věci sedmnáctkrát vyšší než částka poplatku, kterou měla uhradit při registraci dotčené látky. Tato částka byla taktéž dvacet osmkrát vyšší než částka účtovaná v dodatečné faktuře, a tedy než částka poplatku, jemuž se bylo lze vyhnout na základě nesprávného prohlášení žalobkyně. Výše správního poplatku byla tedy v projednávané věci podle vlastních kritérií uvedených ECHA v přípravných pracích pro přijetí rozhodnutí MB/D/29/2010 (viz bod 35 výše) „výrazně vyšší“ než finanční výhoda, kterou mohla žalobkyně získat na základě nesprávného prohlášení.

39 S ohledem na tyto skutečnosti je třeba mít za to, že cíle právní úpravy neumožňují odůvodnit negativní ekonomické důsledky pro žalobkyni ve výše zmíněném rozsahu. Rozhodnutí MB/D/29/2010 ve znění, v němž bylo uplatněno na žalobkyni, a ve zmíněném rozsahu, zjevně překračuje meze toho, co je nezbytné k dosažení cíle správního poplatku, jejž sleduje použitelná právní úprava a jímž je odradit od předkládání nepravdivých informací, aniž nabývá povahy pokuty.

40 Ostatní argumenty předložené ECHA nemohou tento závěr zpochybnit.

41 Pro účely posouzení konkrétní situace žalobkyně je především irelevantní, že nesprávné prohlášení podniku stran jeho velikosti může v určitých případech umožnit vyhnout se uhrazení mnohem vyššího poplatku, než o jaký se jednalo v projednávané věci.

42 Co se mimoto týče argumentu, který vznesla ECHA ve svých písemnostech a na jednání a podle něhož byla v podstatě povinna přenášet na jiné subjekty všechny náklady související s dotčeným přezkumem, nelze jím odůvodnit zjevně nepřiměřenou výši správního poplatku uloženého žalobkyni. Zaprvé výše správního poplatku uloženého žalobkyni v projednávané věci vyplývá z konkrétní metody, kterou si ECHA zvolila k jeho výpočtu. ECHA zejména rozhodla, že pouze podniky, které předložily nesprávné prohlášení, ponesou v závislosti na své skutečné velikosti všechny náklady vynaložené k ověření největšího vzorku podniků. Nic však neumožňuje mít za to, že v projednávané věci neexistovalo pro žalobkyni řešení, jež by neodporovalo zásadě proporcionality a umožňovalo dosáhnout cíle právní úpravy. Zadruhé je argument ECHA v rozporu s přípravnými pracemi na přijetí rozhodnutí MB/D/29/2010 (viz bod 35 výše), v nichž bylo upřesněno, že pokud ECHA neodhalí žádné nesprávné prohlášení, ponese „všechny náklady“ provedených kontrol. Zatřetí je třeba navíc uvést, že čl. 96 odst. 1 nařízení č. 1907/2006 stanoví, že příjmy ECHA zahrnují nejen poplatky placené podniky, ale i subvenci Unie, jež je zařazena do souhrnného rozpočtu Evropské unie (oddíl Komise) a všechny dobrovolné příspěvky od členských států.

43 Vzhledem ke všem uvedeným skutečnostem je druhému žalobnímu důvodu dovolávanému žalobkyní třeba vyhovět v rozsahu, v němž vznáší námitku protiprávnosti rozhodnutí MB/D/29/2010. Proto je třeba prohlásit rozhodnutí MB/D/29/2010 za nepoužitelné, a v důsledku toho vyhovět návrhovému žádání žalobkyně, a tudíž zrušit napadené rozhodnutí a napadenou fakturu, aniž by bylo nutné se vyjadřovat k dalším žalobním důvodům.

K nákladům řízení

44 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že žalobkyně požadovala náhradu nákladů řízení a ECHA neměla ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedené uložit náhradu nákladů řízení.

45 Podle čl. 87 odst. 4 prvního pododstavce jednacího řádu nesou orgány, které vstoupily do řízení jako vedlejší účastníci, vlastní náklady řízení. V důsledku toho Komise, která vstoupila do řízení jako vedlejší účastník na podporu návrhových žádání ECHA, ponese vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (šestý senát)

rozhodl takto:

1) Rozhodnutí Evropské agentury pro chemické látky (ECHA) SME (2012) 1445 ze dne 15. února 2012 a faktura č. 10030371 vystavená ECHA dne 21. února 2012 se zrušují.

2) ECHA ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Spraylat GmbH.

3) Evropská komise ponese vlastní náklady řízení.

Frimodt Nielsen Dehousse Collins

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 2 října 2014.

Podpisy.